

šola ima tudi šolski vrt, ki meri 27 a. Spomladi so dobili učenci iz vrta brezplačno 210 cepljenih dreves, okrog 120 dahljevih gomoljev, 150 nageljnjev in raznega semenja. Ta šola je res pravi blagoslov za ljubljansko Barje.

— **Letno poročilo Frane Jožefove ljudske šole v Črnomlju**, štirirazrednice z dvema paralelkama. Na uvodnem mestu tega poročila čitamo „Kratko zgodovino ljudske šole v Črnomlju“, sestavljen katehet Leopold Podlogar. Za tem priobčena „Črtica o početku izseljevanja Belokranjcev v Ameriko“, ki jo je spisal šol. voditelj Fr. Šetina. — Na šoli so poučevali: šolski voditelj, dva stalna učitelja, tri stalne učiteljice in dva kateheta. V vsakdanjo šolo je hodilo 170 dečkov in 159 deklic, 329 otrok, v ponavljalno šolo 29 dečkov in 16 deklic, skupaj 45 otrok. Nesposobljenih je bilo koncem šol. leta 32 dečkov in 29 deklic. — To poročilo je tiskano v klerikalni tiskarni novomeški, in sicer to najbrže zato, ker imamo učitelji svojo tiskarno.

* * *

Drugih izvestij nismo prejeli, zato tudi ne moremo poročati o njih. Mnogo ljudskih šol, ki so prej izdajale šolska izvestja, jih sedaj več ne izdaja. Krajni šolski sveti so namreč odpovedali plačevanje tiskarskih stroškov, odkar je prepovedano vidno odlikovanje ljudskošolske mladine. Vsako izvestje pa naj bi imelo na uvodnem mestu kak spis primerne vsebine. Tako izvestje je zanimivejše ter obenem pospešuje zanimanje do šole. Ravnateljstva srednjih šol izvečine ignorirajo naš list. Zakaj, ne vemo.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegate za letošnjo glavno skupščino so dalje prijavila sledeča društva.

XXVII. Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo. 122. gospodična Matilda Leckar, učiteljica — Slivnica; 123. gospodična Štefanija

Leckar, učiteljica — Slivnica; 124. gospodična Rozina Vidali, učiteljica — Zibika; 125. Pavel Flere, nadučitelj — Sv. Štefan.

XXVIII. Ormoško učiteljsko društvo. 126. gospodična Antonija Šijanec, učiteljica — Svetinje; 127. gospodična Julika Valentinčič, učiteljica — Hum; 128. gospodična Marica Posega, učiteljica — Št. Miklavž; 129. Ludovik Šijanec, nadučitelj — Svetinje.

Namestnika:

18. Anton Porekar, nadučitelj — Hum. 19. Dragotin Pinterič, učitelj — Št. Miklavž.

Sest „Zavezinih“ društev še ni prijavilo delegatov in ni poslalo poročila o letošnjem delovanju. Prosimo, da store to čimprej, da nam bo mogoče sestaviti letno poročilo. — Kdor se udeleži letošnje skupščine, naj se zaradi stanovanja zglašiš pismeno pri krajevnem odboru v Radovljici.

Vodstvo „Zaveze“.

Predsednik: L. Jelenec.

Istra.

Iz odborove seje „Slovenskega učiteljskega društva za koprski okraj“, ki se je vršila 12. t. m.:

Ker je obupno, bedno stanje učiteljstva v Istri prispelo do skrajne meje, je sklenil odbor odposlati peticijo c. kr. namestništvu v Trstu in peticije deželnemu zboru, s katerima se predloži „Načrt zakona“, sestavljenega po odposlancih slovenskega in italijanskega učiteljstva meseca marca v Pulju. Dalje je sklenil odbor naprositi vsa učiteljska društva v Istri, da vložijo v kratkem enaki peticiji, da tako pokažemo da smo edini v svojih zahtevah.

Tovarišice in tovariši, društvu se vsak dan množe zaradi tega stroški, zato prosi odbor vse one tovarišice in tovariše, ki se še niso odzvali okrožnici z dne 6. junija t. l. da bi to naredili čimprej. Odbor je v ravno isti seji spoznal iz poročila blagajnikovega, da so nekateri društveniki po 1, 2 in 3 letnine dolžni, zato prosi tudi te, naj v kratkem izpolnijo svojo dolžnost, ker drugače bo treba uporabiti § 9. društvenih pravil, kar bi nikakor ne bilo v čast dotičnikom in slovenskemu učiteljstvu v Istri.

Odbor.

Književnost in umetnost.

Popotnik. Letnik XXVIII. Štev. 7. — „Uporaba črtic iz življenja naših pesnikov in pisateljev pri jezikovnem pouku“ se imenuje pre-

In tako se da umetniška vrednost in pomen vsake posamezne note teh narodnih pesmi dokazati na vsaki strani. Mislim, da je to velikega umetniško - vzgojevalnega pomena.

Sedaj nam ni treba segati po tujem blagu, po mrzlih, brezpomembnih napevih: po naših šolah naj zveni naša pesem, naj greje in dviga kakor solnce, ki pride, da prežene mrak! Kaj imamo od preteklosti? Boje in razočaranja. Kar je lepega, je pesem. Ta naj spremlja naše vzgojevalno delo: pojoč stopajmo lepši bodočnosti naproti!

E. G a n g l.

2880 K začetne plače.

Pa ne menda pri nas? Kaj še! Uboga učiteljska para se že mora zadovoljiti s tretjino te plače. In vendar zauživa to začetno plačo mlad učitelj — bivši namreč.

I. S. je z mano leta 1897. v Mariboru maturiral. Dobil je lepo mesto v II. plačilnem razredu ob železnici v nekem slovenskem trgu. Kmalu pa spozna, da je učiteljski stan težaven stan, ki da sila napornega dela, odgovornost na vse strani, žanje pa za to boro plačo splošno nevhvaležnost in sovraštvo. Sklene jo popihati in iskati boljšega kruha. Do rusko-japonske vojne nosi uniformo in opravlja železniško službo. A tudi tukaj mu ni všeč. Šef je sekant. Hajd nad Japonce! Leta 1905. dobim iz Petrograda razglednico z opombo: „Pozdrav! Ako me Japoncei

ne ubijejo, zveš še kaj več o meni. I. S.“ A na Japonsko ni prišel. Najbrž ga v Petrogradu niso pustili naprej. Zopet minejo leta, ne da bi vedel, kam za njim. Pred kratkim pa se mi zopet posreči priti mu na sled. Stanuje v Bremnu. Izrazim mu svoje veselje nad tem, da ga Japoncei še niso ubili, ter ga vprašam, kakšno kraljevsko mesto mu je nemila usoda podelila in kam še ga hoče odvesti, preden mu da mir; mogoče celo na severni tečaj? Na to mi pošlje sledeče pismo, ki ga zaradi karakteristike navajam doslovno:

Bremen, 30. maja 1907.

Dragi prijatelj!

Zahvalim se Ti za pozdrave, ki si mi jih poslal, dasi me je Tvoja karta, nerado priznam, overila o plitvosti Tvojega mnenja. Gotovo Ti je znana stara prislovica, ki veli: Wem Gott will rechte Gunst erweisen, den schickt er in die weite Welt. Jaz sem, hvala Bogu, prehodil svet, a ne slep, ampak videl sem in gledal, poizkušal in študiral samemu sebi v korist. Da me ni usoda nemila, kakor jo imenuješ Ti, gonila po svetu, ne bi zavzemal tega mesta, ki ga zavzemam sedaj in ki je proti Tvojemu res „kraljevsko“, kakor ga račiš imenovati. Ti se boš še dolgo, dolgo trudil in boš postal siv in star, a vendar za svoj trud ne bodeš dobil Te plače, kakor jo imam jaz sedaj že po dve in polletnem svojem službovanju Gotovo misliš, da moje kraljevsko mesto vrže najmanje

davanje prof. Maksa Pirnata, ki ga je imel na občnem zboru „Učiteljskega društva za kranjski okraj“. Mi se z izvajanjem gosp. profesorja strinjamo. Zdi se nam pa, da ni med naštetimi životopisi namenoma uvrstil životopisa o Prešernu, ki ga je o priliki odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani sestavil tov. E. Gangl („Slava Prešernu!“). To knjižico je tedaj vse slovensko časopisje pohvalno ocenilo, tako tudi „Laibacher Zeitung“. Tega, kar že imamo, ne kaže zametati ali brez potrebe ignorirati; boljše je, če se izboljša, ako je slabo. Sicer pa z veseljem pozdravljamo namero gosp. profesorja, ki hoče izdati v posebni knjižica za ljudskošolsko mladino prikladne črtice iz življenja naših znamenitejših slovstvenikov. — Velezanimiva in vse pozornosti vredna je razprava praškega šolskega zdravnika dr. V. Hüttla „Skrita in nastajajoča tuberkuloza otrok“. To znamenito razpravo je poslovenil marljivi Drag. Pribil. — Enake pozornosti je vreden članek „Telesna vzgoja“, ki ga je priobčil Ivan Bajželj. Posebe opozarjamo na temeljite razlage potrebe in pomena splošne telesne vzgoje, ki jo je objavil K. A. Knudsen, nadzornik za telovadbo v Kopenhagenu. — Gdč. Eliza Kukovčeva objavlja interesanten članek „Nazorni nauk — propedevtiki realij.“ — „Književno poročilo“ govori o „Časopisu za zgodovino in narodopisje“, ki ga izdaja „Zgodovinsko društvo v Mariboru“, in o Bugarjevem življenjepis Simona Gregorčiča. — „Listek“, „Pedagoški paberki“ in „Kronika“ so trije običajni razpredelki „Razgleda“, ki zaključuje tudi to številko „Popotnikovo“, bogato raznovrstne vsebine.

Zabavna knjižica za slovensko mladino. Urejuje in izdaja Anton Kosi, učitelj v Središču. XIII. zvezek. V Ljubljani, 1907. Natisnila „Katoliška tiskarna“. Založil izdajatelj. — Knjižica obsega 20 člankov raznovrstne vsebine.

Politiški pregled.

* **Sklicanje deželni zborov.** Z Dunaja poročajo, da bodo deželni zbori sklicani drugi teden meseca septembra t. l.

* **Izvolitev g. Ivana Hribarja** ljubljanskim županom je cesar potrdil.

* **Za slovensko vseučilišče v Ljubljani** je vložil poslanec Hribar v poslanski zbornici predlog, ki so ga podpisale vse stranke razen Poljakov, krščanskih socialistov, nemških na-

50 gl'd na mesec! Kaj? Imam letne plače 2400 mark, to je po našem 1400 trdih goldinarjev. In ni mi treba se bati inšpektorja in ni mi treba pokoriti se fajmoštru in mežnarju ter se ubijati in uspehov pričakovati. Priučil sem se nekoliko tujim jezikom, ki jih govorim in pišem z isto spretnostjo kakor slovenski ali nemški jezik. Kaj si Ti profitiral? Nič, čisto nič. In da bi Ti prišel v svet, Tebe bi gotovo Japonci ubili, kar si o meni mislil. In severni tečaj, dragi moj, tja ne pridem, ker še pota ni tja. Tega Ti ne veš; in kdo naj Ti to zameri? V rovtah se o tem ne zve dosti ali nič in v „Večernicah“ in koledarjih se bere kvečjemu o čudežih sv. Tegaintega. Toliko v razjasnilo, da ne boš mislil, da je S. ostal tam, kamor so nas postavili ondaj, ko smo maturirali, dasi jih je dosti žalibog sedaj že tudi zopet zlezlo na nižjo stopnjo ter si žele nazaj oni zlati čas, ko je bil še duhovnik ona „persona grata“ . . . (In tako dalje.)

Tovariši iz leta 1897., kaj je sedaj I. S., tega vam ne povem, ker bi morda ostal sam pri učiteljstvu, ker bi jo hoteli vsi popihati za I. S. Razodenem pa vam skrivnost, ko bomo obhajali svojo desetletnico ali dvajsetletnico! I. K.

prednjakov in radikalev ter nemških soc. demokratov. Podpisali so predlog tudi laški poslanci.

* **Zrinjski in Frankopan.** Pretečeno soboto so v Dunajskem Novem mestu izkopali na mestnem pokopališču ostanke hrvaških junakov Zrinjskega in Frankopana, ki sta bila l. 1671. ondi obglavljena. Pozneje prepeljejo prah na Hrvaško.

* **Padee dr. Gregorčiča.** Goriški dr. Gregorčič je padel. Vrgla ga je lastna stranka, ki se ga je naveličala, vrgli so ga ljudje, ki bi sami radi zlezli na vrh. Na občnem zboru „Sloge“ pretekli mesec so ga zaradi lepšega izvolili za predsednika. Ko je pa poslal pismo, da ne sprejme predsedstva, so v par dneh brž sklicali nov občni zbor, da se ne bi premislil „ljubljenec naroda“, in hitro so izvolili drugega predsednika, odvetnika dr. Pavletiča. S tem je dr. Gregorčič vržen v ozadje — le še posebno spomenico mu napišejo za „trudapolno 18 letno delovanje na kulturnem in političnem polju“. Radovedni smo na to spomenico! Tako mine slava tega sveta!

* **Umrli je v Zagrebu** banski svetnik in bivši zagrebški župan gosp. Adolf Mošinský de Zagrebgrad.

* **Dr. Josip Pliverić.** V Zagrebu je po težki bolezni umrl dr. J. Pliverić, profesor državnega prava na tamošnjem vseučilišču. Pokojni Pliverić je bil eden odličnjakov bivše nesrečne, takojmenovane „narodne stranke“.

* **„Velika Avstrija“.** Župan dr. Lueger je rekel dopisniku „Agramer Tagblatta“ o ideji „Velike Avstrije“: „Ta ideja obstoji in bo tudi prodrila, ako se bo enkrat seznało za njeno pravo vsebino. Ta ideja ni od danes, temveč živi že jako dolgo, izza časa prince Savojskega. Ta ideja temelji v tem, da se združijo vsi narodi ob Dunavu do Pasave in ob pritokih, kakor tudi narodi, ki so si ustanovili države na Balkanu, v pospeševanje svojih kulturnih in gospodarskih interesov. Na ta način pridejo do vlade čez Jadransko in Egejsko morje ter dobe popolno neodvisnost. Madjari se skušajo vmes vriniti kakor zagozda ter stremijo za takozvano dunavsko federacijo — ideja starega Kossutha. Avstrijeji hočejo to zagozdo odstraniti ter doseči naravno zvezo vseh navedenih narodov. To je pravi bojni smoter, ki se zanj borimo odkrito ali prikrito.“

* **Tatvina za irredento.** V senačni pravdi proti bivšemu ministru Nasiju se je pripetil preobrat, ki grozi kompromitirati tudi Italijane v Avstriji. Nasijev zagovornik je namreč izpovedal, da je Nasi večino pokradenih milijonov porabil za irredentično propagando v Avstriji, le zato Nasi tako trdovratno molči na vsa vprašanja, kam je spravil denar. To razkritje je razjarilo irredentične časopise, da kar besne proti zagovorniku.

* **Nunzio Nasi** je bil laški naučni minister pa velik slepar, ki je kradel državni denar ter uganjal razna sleparstva. Iz Italije je bežal pa se vrnil, ker se mu je zagotavljalo, da se mu nič ne zgodi. Sedaj pa so ga vendar zaprli. — Izvoljen je bil poslancem v Siciliji, kjer bi bila kmalu izbruhnila vstaja, ko se je čulo, da hočejo proti njemu postopati. Sicilijanci pravijo, da so drugi še večji goljufi, pa jih ne primejo. — No, lepe razmere so v Italiji! — Državna sodnija v Nasijevi stvari je sklicana na dan 4. novembra. — Afera Nasi je prav interesantna kulturna slička iz Italije, ker se kaže v nji značilna poteza v značaju in v psihologiji širokih mas v Italiji. Tu vidimo, kako nerazvita sta še v teh masah čut pravičnosti in umevanje zakonov javne morale. Bivši minister Nasi je proslul po svojih umazanih aferah in obdolžujejo ga, da je kakor minister bogatil samega sebe na škodo države z načinom, ki ga kje drugje nazivljajo s — tatvino. Vendar je ta Nasi med ljudstvom južne Italije, posebno v Siciliji najpopularnejši mož ter uživa najtopleje simpatije. In ravno tedaj, ko so obtožbe proti Nasiju odmevale po vsi Evropi in se je škandaliziral ves svet, so Nasija v Trapani — izvolili državnim poslancem in mu prirejali šumne ovacije. Človek, ki bi bil povsod drugod mrtev za javno politiško življenje, je v Italiji slaven, oboževan mož in ljubljenec širokih slojev. Kaj takega je res možno le v narodu, v katerem sta pravni čut in javna morala padla na najnižjo stopnjo. Kako slavljen in popularen je Nasi, pričajo odredbe, ki jih italijanska vlada smatra potrebnimi sedaj, ko so po sklepu državnega sodišča vtaknili tega bivšega ministra — v zapor. S posebnim vlakom so poslali v volilni okraj Nasijev vojaštvo, ker se boje hudih izgredov v prilog temu